

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА ДРУЖЕСТВАТА ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

**Взаимодействието между стълбовете в пенсионните системи са
ключът към тяхната стабилност и доверието на хората**

*Това е един от основните изводи на проведената днес в София
международна конференция на тема „Многостълбовите пенсионни
системи в Европа – ползи и бъдеще“.*

Конференцията е първа по рода си в България и нейни организатори са членовете на Българската асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване (БАДДПО) и Управителният съвет на Европейската федерация за пенсионно осигуряване (PensionsEurope).

Участниците в конференцията обсъдиха актуални теми на пенсионноосигурителните системи у нас и в Европа и се обединиха около мнението, че най-важните предпоставки за тяхната стабилност са доверието и взаимодействието, а не конкуренцията между различните осигурителни стълбове.

Председателят на БАДДПО Евелина Милтенова направи равностметка на постигнатото през последните 20 години. Според нея пенсионноосигурителният модел у нас се развива непрекъснато, но има още редица проблеми за решаване, като БАДДПО ще продължи да бъде активен партньор в тази посока. Тя припомни, че броят на официално осигурените във всички фондове е 4, 662 млн. души при работещи 2 млн. и половина, които са и най-активните участници в пенсионните фондове. Към днешна дата активите на фондовете са достигнали почти 14 милиарда лева, за сравнение, при създаването им през 1997 година, те не са надвишавали 100 милиона лева, а броят на осигурените е бил под половин милион.

Евелина Милтенова допълни, че начислената средна доходност в индивидуалните партии за целия период от 2002 година до края на първото тримесечие на 2019 година е положителна и достига средно от 3,75 до 4 процента. Тази положителна доходност надвишава с около

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА ДРУЖЕСТВАТА ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

процент натрупаната инфлация за този период, което защитава средствата на осигурените в една среда на ултра ниски лихвени проценти в Европа, допълни председателката на БАДДПО.

От презентацията на Михай Боча от Румънската асоциация на пенсионните фондове стана ясно, че България и Румъния имат сходно средно натрупване по индивидуалните партии на хората – около 1500 евро. Боча цитира изследване на Централната банка на САЩ, според което половината от американските домакинства имат в индивидуалните си партии по-малко от 1100 долара всеки.

Михай Боча цитира и друго изследване, проведено в Румъния, според което очакванията на хората са да имат пенсии около 500 евро, но тези очаквания драстично се разминават с действителността, тъй като не повече от 2 до 3 процента от хората наистина получават подобни средства в третата възраст.

Председателят на Европейската федерация за пенсионно осигуряване (PensionsEurope) Янвилем Боума коментира предизвикателствата пред многостълбовата система - необходимост от увеличаване на осигурителните вноски, повече свобода на инвестициите, нови и съвременни стимули, които да накарат хората да спестяват за допълнителна пенсия, предлагане от страна на фондовете на допълнителни продукти във връзка с нарастването на продължителността на живот.

С приветствия в конференцията и изказвания пред медиите участваха представители на българското правителство, парламента, както и на Националния осигурителен институт.

Те коментираха актуалната тема за регламентиране на фазата на изплащане на вторите пенсии. Първите, които ще имат право на втора пенсия, ще се пенсионираат в края на 2021 година и това ще са жените, родени през 1960 година. През 2024 година пенсионерите с втора пенсия ще станат повече с придобиването на правото на втора пенсия и за

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА ДРУЖЕСТВАТА ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

мъжете.

Министърът на труда и социалната политика Бисер Петков подчерта, че разработването и приемането на една пълна, непротиворечива и съвременна уредба на фазата на изплащане на пенсиите от допълнителното задължително пенсионно осигуряване е важна задача с оглед приближаващото изплащане на първите пенсии. Мобилизирани са усилията на министерства, на НОИ, на Асоциацията на пенсионните дружества, на експерти в разработването на регулации в КСО, които да дадат съвременна и непротиворечива уредба на фазата, защото целта на всяко осигуряване е да плаща пенсии, заяви министър Бисер Петков.

Той подчерта, че многостълбовите пенсионни системи са без алтернатива, но въпросът е как да бъде направен “дизайнът” на многостълбовата система, за да дава най-добрите резултати. По думите му в рамките на многостълбовия пенсионен модел има много решения по отношение на броя и съотношението на стълбовете.

Министър Петков отчете резултатите от направената през последните години реформа в първия стълб, която според него вече води до финансово укрепване и стабилизиране на първия стълб. В резултат на промените значително е намалял дефицитът на първия стълб, съответно и частта, която се финансира с трансфери от държавния бюджет - от над 50 на сто от общите разходи, тя сега е около една трета.

Председателят на парламентарната комисия по труда и социалната политика Хасан Адемов подчерта, че българското пенсионно законодателство предлага на входа във фазата на натрупване право на избор, но от друга страна във фазата на изплащане, която има своите проблеми, които предстоят да бъдат решени, няма възможност за избор на достатъчно добре структурирани пенсионни продукти. Адемов смята, че

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА ДРУЖЕСТВАТА ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

трябва да се предложат на българския пазар достатъчно атрактивни и надеждни пенсионни продукти, които да дадат възможност за избор.

Държавното обществено осигуряване не трябва да се конкурира и да противоречи на допълнителните пенсионни стълбове, а взаимно да се надграждат, заяви той. По думите на Адемов натрупаните средно около 3000 лева по индивидуалните партии очевидно не могат да предложат атрактивен размер на допълнителната пенсия. Според него идеята в началото е била за по-висока вноска, която да достигне на този етап до 10 процента. Този десетпроцентов ръст все още не е постигнат и няма изгледи скоро да се постигне, допълни Адемов. Задачата е да има достатъчно сериозни аргументи в посока на прозрачност и ясно артикулиране на целите и възможностите на тристълбовия пенсионен модел, заяви той.

Управителят на НОИ Ивайло Иванов отбеляза, че като философия установеният модел е достатъчно прогресивен и има в себе си възможности за постигане на устойчиви, финансово адекватни и сигурни пенсии. Според него въвеждането на регламент за единен общоевропейски продукт за лично пенсионно осигуряване, който ще се прилага във всички държави членки, ще предостави на потребителите допълнителна възможност за дългосрочно спестяване. "Вредно е да се противопоставят трите стълба на българския пенсионен модел, нека да си припомним, че многостълбовите пенсионни системи олицетворяват идеята за сигурност чрез многообразие", заяви Ивайло Иванов.

Той съобщи също, че в рамките на месец в НОИ ще функционира комбиниран калкулатор на пенсиите и хората сами ще могат да изчисляват по кой модел да се пенсионират – този до 31 декември 2018 г., или този от 1 януари 2019 г. Това ще стане възможно и след като парламентът приеме поправката в законодателството, която ще позволи на хората да избират по кой от двата модела да се пенсионират в зависимост от това кой от двата им дава възможност за по-висока пенсия.

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА ДРУЖЕСТВАТА ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

В рамките на конференцията се проведе горещ дискуссионен панел, воден от Лидия Шулева – вицепремиер и министър на труда и социалната политика в периода 2001 – 2003 г., с фокус върху най-сериозните проблеми в осигурителната система в момента у нас. В дискусията участваха бившите Председатели на НОИ Христина Митрева и проф. д-р Йордан Христосков, националният секретар на КНСБ Ася Гонева, Председателят на АИКБ Васил Велев, Главният изпълнителен директор на ПОК “ДСК-Родина” АД Николай Марев, Изпълнителният директор на ПОК “Доверие” АД Мирослав Маринов, Димитър Вучев, Анализатор от ЕКИП.

Проф. д-р Йордан Христосков апелира за бързо отказване от възможността за влизане и излизане от втория стълб, което според него поражда нестабилност и крие фискален риск за НОИ, увеличаване на вноските във втория стълб с намаляване на данъците за физическите лица, абсолютна защита на индивидуалните доходи от втория стълб, в доброволното осигуряване да се премине към семейно осигуряване, насърчаване създаването на дружества за осигуряване при безработица, насърчаване, а не наказание за участие във втория стълб.

Христина Митрева вижда предизвикателствата днес в увеличения дял на несигурна заетост за сметка на пълната заетост, в честата промяна на законодателството, в това, че в него не намират място новите форми на заетост, свързани с новата технологична революция, както и в недостатъчната информираност на хората за работата на осигурителните фондове.

Лидия Шулева неколkokратно подчерта необходимостта от бързи мерки, които да не допуснат ощетяване на хората, родени в годините 1960 – 1965, които ще получат втора пенсия, но тази от първия стълб ще бъде с до 25 на сто редукция, което е силно несправедливо.

Същата позиция отстоя и Васил Велев. С конкретни данни той представи

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА ДРУЖЕСТВАТА ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

някои пропорции, които е крайно време да бъдат пречупени, а именно - осигуряващите лица са 2,8 милиона спрямо 2,2 милиона пенсионери, заетите в частния сектор – 1,9 милиона срещу 2,6 милиона заети в бюджетната сфера, активите на пенсионните фондове са 12% спрямо БВП, докато в страните от първите 6 места на пенсионните системи, този процент е над 60, или 5 пъти повече.

Зад богатите пенсионни системи стоят силни икономики, напомни Николай Марев. У нас според него продължават да са водещи демографските проблеми, миграцията, проблемите в здравното осигуряване. Пенсионерите пак са наказани: работодателите не плащат осигурителните вноски, НАП не ги събира, а накрая “плаща” отделеният човек, защото парите не са постъпили във втория стълб.

НАП да гони неизрядните работодатели и да се даде възможност да се завеждат искове срещу агенцията за несъбрани вноски, апелира в тази връзка Лидия Шулева. Ася Гонева поиска да отпадне давността за неплатените осигурителни вноски от работодателите.

Според Николай Вучев е парадоксално, че първият стълб, който е с огромен дефицит, има в пъти по-голяма тежест от втория стълб, който е финансово стабилен. Той защити тезата за увеличаване на вноските във втория стълб за сметка на тези в първия. Създаването на индивидуални партии и прозрачност според него са ключовите стъпки за по-голяма информираност и доверие на хората в осигурителната система, което ще доведе и до по-висока степен на осигуряване.